

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-92>

УДК 657.1:336.7

Гуцаленко Любов Василівна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5181-8652>

Собченко Тетяна Степанівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики та економічного аналізу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5123-2694>

Liubov Gutsalenko, Tetiana Sobchenko

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ

VIRTUAL ASSETS AS AN OBJECT OF ACCOUNTING FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES: ESSENCE AND PROBLEMS OF RECOGNITION

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність проблеми визнання віртуальних активів як об'єкта обліково-аналітичного забезпечення системи управління з огляду на їхню високу волатильність, відсутність єдиного правового статусу та специфіку операцій. Проведено комплексне дослідження економічної сутності віртуальних активів та їхнього місця в системі бухгалтерського обліку. Розкрито особливості віртуальних активів як нових об'єктів фінансово-економічних відносин, визначено їхні ключові характеристики, що впливають на методологію обліку. Проаналізовано сучасні підходи до класифікації та оцінки віртуальних відповідей до Міжнародних стандартів фінансової звітності та загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку. Встановлено, що відсутність спеціалізованих облікових стандартів створює ризики викривлення інформації про фінансовий стан підприємств, їхню ліквідність та вартість чистих активів. Запропоновано концептуальні засади формування окремої категорії активів для різних видів віртуальних активів у балансі підприємства та розробки нормативних положень, які забезпечать єдність методології обліку цифрових активів. Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення регуляторної бази та практики бухгалтерського обліку віртуальних активів, що сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності та зниженню інформаційних ризиків.

Ключові слова: віртуальні активи, криптовалюта, криптоактиви, бухгалтерський облік, фінансова звітність, об'єкт обліку, обліково-аналітичне забезпечення.

Summary. This study provides an in-depth examination of the economic nature of virtual assets and their integration into the accounting system. Virtual assets, including cryptocurrencies and other digital instruments, have emerged as significant components of modern financial and economic relations, yet their recognition within accounting frameworks remains a complex and unresolved issue. The paper identifies the fundamental characteristics of virtual assets—such as decentralization, high volatility, and technological specificity—that challenge traditional accounting methodologies. The research emphasizes the critical importance of addressing these challenges, given the absence of unified legal status and the growing role of virtual assets in investment and business operations. The analysis reviews current approaches to classification and valuation under International Financial Reporting Standards (IFRS) and Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), highlighting inconsistencies and gaps in existing practices. It is demonstrated that the lack of specialized accounting standards for virtual assets creates substantial risks, including misrepresentation of financial position, liquidity, and net asset value in corporate reporting. To mitigate these risks, the study proposes conceptual foundations for establishing a distinct category of virtual assets in the balance sheet and developing regulatory provisions that ensure methodological consistency in accounting for digital assets. The findings of this research have practical implications for regulators, accounting professionals, and enterprises seeking to enhance transparency and reliability in financial reporting. By improving

the regulatory framework and harmonizing accounting practices, organizations can reduce informational risks and strengthen stakeholder confidence in financial statements. This work contributes to the ongoing discourse on adapting accounting systems to the realities of digital transformation and the expanding role of virtual assets in the global economy.

Keywords: virtual assets, cryptocurrency, crypto-assets, accounting, financial reporting, accounting object, accounting and analytical support.

Постановка проблеми. Аграрний сектор дедалі активніше інтегрує віртуальні активи у своїй діяльності. Це можуть бути криптовалюти та стейблкоїни для розрахунків, токенизовані реальні активи (наприклад, зерно чи техніка), цифрові вуглецеві сертифікати, інструменти для фінансування посівної, міжнародні платежі, а також механізми хеджування цінкових ризиків і управління контрактами на майбутній урожай. На глобальному рівні ринок криптоактивів за останні два роки досяг історичних максимумів: у грудні 2024р. сукупна капіталізація перевищувала \$3.9 трлн, а протягом 2025р. коливалася в діапазоні \$3.0–3.4 трлн при домінуванні Bitcoin понад 53–58% і різкому прирості обсягів торгів на централізованих біржах (до \$6.45 трлн у IV кв. 2024), що підкреслює матеріальність віртуальних активів для фінансових рішень агрокомпаній і загострює вимоги до прозорого обліку та розкриття ризиків волатильності й ліквідності [1]. Паралельно швидко розвивається токенизація реальних активів і DeFi-рішення [4]. Завдяки цьому агропідприємства отримують нові інструменти – авансування під майбутній урожай, цифрове оформлення застави та зручніші крос-кордонні розрахунки у стейблкоїнах. Усе це збільшує обсяг операцій з віртуальними активами в агровиробничих ланцюгах і робить фінансові процеси більш гнучкими та доступними. Проблема полягає у розриві між економічною сутністю віртуальних активів в аграрному бізнесі та чинними обліковими підходами. Зокрема, операційна специфіка агросектора (сезонність грошових потоків, цінові шоки на зерно та ЗЗР, валютні обмеження в крос-кордонних закупівлях) підсилює методологічні виклики: правильне розмежування віртуальних активів між нематеріальними активами, запасами або потенційними фінансовими інструментами; визначення активного ринку для справедливої оцінки; тестування на знецінення в умовах різких цінкових коливань; облік прав і зобов'язань, закладених у смарт-контракти; розширені розкриття ризиків контрагента, технології та комплаєнсу.

З огляду на вищенаведене, науково-практична проблема для аграрних підприємств зводиться до відсутності спеціалізованих, узгоджених спеціалізованих міжнародних стандартів визнання, класифікації та оцінки різних типів віртуальних активів, які відповідають їх економічній сутності у виробничо-збутових ланцюгах. Це призводить до інформаційних ризиків: потенційних

викривлень ліквідності, вартості чистих активів і фінансової стійкості, зниження порівнюваності звітності між юрисдикціями та хибних управлінських рішень під впливом нерелевантних метрик доходності/ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика визнання віртуальних активів у бухгалтерському обліку активно обговорюється у світовій науковій та професійній спільноті. У працях зарубіжних авторів (Luo M. та Yu S. [2], Chinazzo C. та Jeleskovic V. [3], Lennart A.A [5], Deran A., Beller Dikmen B. та Özçelik M. [7]) акцент робиться на визначенні, класифікації, початковому визнанні та подальшій оцінці криптоактивів згідно з US GAAP (ASU 2023-08), який зобов'язує оцінювати віртуальні активи за справедливою вартістю з віднесенням змін до прибутку/збитку. Окремі дослідження розглядають ризики непорівнюваності звітності між юрисдикціями та вплив облікової політики на фінансові показники компаній. В українських публікаціях (Правдюк Н.Л. [11], Дмитренко Т. [12], Озеран А.В. та Коршикова Р.С. [13]) увага зосереджена на правовому статусі віртуальних активів, гармонізації із регламентом MiCA та проблемах оподаткування. Сучасні роботи підкреслюють потребу у створенні спеціалізованих стандартів, що враховують класифікацію різних видів віртуальних активів, критерії їх оцінки та розкриття інформації у фінансовій звітності для забезпечення прозорості та зниження інформаційних ризиків. Проте методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення системи управління віртуальними активами залишаються недостатньо розробленими, особливо для аграрного сектору. Отже, незважаючи на наявність значного наукового доробку вчених щодо визначення сутності, класифікації, правового регулювання та визнання віртуальних активів як об'єкта бухгалтерського обліку та звітності, необхідно відмітити, що високий рівень інноваційності досліджуваних питань, обумовлюють потребу подальшого вивчення інформаційного забезпечення управління віртуальними активами сільськогосподарських підприємств, з урахуванням галузевої специфіки.

Метою статті є обґрунтування та розробка теоретико-методичних засад для визначення сутності віртуальних активів та їх місця в обліково-аналітичній системі управління сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Швидке розширення сфери використання та інте-

грації цифрових активів у фінансові, технологічні та регуляторні системи, зумовлена розвитком DLT/блокчейн-технологій, створює якісно нове середовище фінансово-господарських рішень, у якому обліково-аналітична система має не лише відображати факти господарської діяльності, а й забезпечувати управлінські моделі оцінки вартості, ризиків і комплаєнсу в режимі реального часу [4, 6]. Регуляторні інституції (ЄС, FATF, OECD, Базельський комітет) вже формують рамкові вимоги до обігу й розкриття інформації про такі активи, що прямо вказує на їхню економічну сутність як об'єктів управління та фінансової звітності, а отже – на необхідність їх системного включення в контури обліково-аналітичного забезпечення підприємств і фінансових установ [9].

Висока волатильність більшості криптоактивів зумовлює значні коливання справедливої вартості та потенційні «прориви» ліквідності, що безпосередньо впливають на результати діяльності, капітал і ризик-апетит організацій. Емпіричні дослідження на базі GARCH-сімейств моделей для Bitcoin, Ethereum та інших провідних криптоактивів підтверджують стійко підвищені рівні умовної та реалізованої волатильності, асиметрію волатильності та залежність від інформаційних шоків; навіть у фазах «дорослішання» ринку, коли регуляторна визначеність зростає, волатильність залишається суттєво більшою за традиційні класи активів і вимагає спеціальних інструментів облікової оцінки, тестування знецінення та ризик-метрик у системі управління [10].

Сучасні підходи до класифікації та оцінки віртуальних активів ґрунтуються на принципі економічного змісту та застосуванні існуючих стандартів фінансової звітності. Міжнародні стандарти (IFRS) не мають окремого положення для криптовалют чи токенів. З огляду на це між-

народні стандарти фінансової звітності оцінюють криптоактиви переважно як нематеріальні активи (IAS 38) або запаси (IAS 2) [14]. Якщо активи утримуються для продажу в ході звичайної діяльності, вони визнаються запасами та оцінюються за нижчою з двох величин – собівартість або чиста вартість реалізації. В інших випадках криптоактиви класифікуються як нематеріальні активи, що є немонетарними та нефізичними, і первісно відображаються за собівартістю. Подальша оцінка може здійснюватися за моделлю собівартості (з тестуванням на знецінення) або за моделлю переоцінки, якщо існує активний ринок і можна визначити справедливую вартість. Для активів із невизначеним строком корисного використання застосовується щорічне тестування на знецінення відповідно до IAS 36.

За принципами бухгалтерського обліку US GAAP підрозділ ASC 350-60 встановлює спеціальні правила для криптоактивів, які визнаються нематеріальними активами, але оцінюються за справедливою вартістю з відображенням змін у прибутку або збитку. Якщо актив не відповідає критеріям ASC 350-60, він обліковується за собівартістю мінус втрати від знецінення за ASC 350-30. Крім того, US GAAP вимагає окремого представлення таких активів у балансі та розкриття інформації про методи оцінки, ризики та рух коштів. Ключові відмінності між IFRS та US GAAP узагальнено у таблиці 1.

Отже, ключова відмінність між IFRS та US GAAP полягає в підході до подальшої оцінки: IFRS дозволяє модель переоцінки лише за наявності активного ринку, тоді як US GAAP прямо вимагає оцінки за справедливою вартістю для криптоактивів. Обидві системи наголошують на розкритті інформації та врахуванні бізнес-моделі при класифікації. Таким чином, сучасна практика

Таблиця 1 – IFRS vs US GAAP: ключові відмінності

Питання	IFRS	US GAAP
Наявність стандарту	немає окремого стандарту; застосовують IAS 2 (Запаси), IAS 38 (Нематеріальні активи)	окремий підрозділ ASC 350-60 (оновлення ASU 2023-08)
Класифікація	гнучка: криптоактиви можуть бути віднесені до запасів або нематеріальних активів залежно від бізнес-моделі	криптоактиви – ASC 350-60; інші нематеріальні активи – ASC 350-30
Оцінка після визнання	запаси – за принципом «нижча з собівартості або чистої вартості реалізації»; нематеріальні – собівартість або переоцінка	для криптоактивів – переоцінка за справедливою вартістю через прибутки/збитки; інші – собівартість мінус знецінення
Амортизація	немає, якщо строк невизначений; можливий метод переоцінки	не амортизується; застосовується лише тест на знецінення для активів з невизначеним строком
Знецінення	щорічно перевіряється на знецінення (IAS 36)	модель «лише знецінення» або переоцінка за справедливою вартістю
Утримання за іншими	аналіз за IAS 2/IAS 38 + рішення IFRIC	скасовано частково через SAB 122; застосовується ASC 450

Джерело: сформовано авторами на основі [1, 6, 9–10]

рухається в напрямку більшої прозорості та відображення реальної економічної цінності віртуальних активів, але підходи залишаються різними: принципово обережний у IFRS та більш ринково-орієнтований у US GAAP.

Фрагментарність єдиного правового статусу віртуальних активів у національних юрисдикціях ускладнює правозастосування, що посилює інформаційні ризики для управління. В Україні прийнятий у 2022 р. Закон «Про віртуальні активи» [15], однак його набрання чинності пов'язане з податковими змінами. Однак, досі немає чіткого регулювання, крім того влітку поточного року було оголошено про новий етап гармонізації з MiCA (перейменування на «Про ринки віртуальних активів», уточнення дефініцій та розмежування з е-гривнею). Це підтверджує стан динамічної еволюції правового поля й необхідність корпоративних обліково-аналітичних політик, здатних оперативно відслідковувати нормативні оновлення (ліцензування провайдерів послуг, заборона використання віртуальних активів як законного засобу платежу, класифікаційні ознаки, оподаткування), і транслювати їх у методи обліку, внутрішній контроль та звітність. У свою чергу, MiCA як комплексний регламент ЄС (діє з 2024–2025 рр.) встановлює єдині визначення криптоактивів, обов'язки емітентів і постачальників послуг, окремі режими для деяких видів віртуальних активів, вимоги до резервів, прозорості та прав держателів (право на викуп), що безпосередньо формує рамку для обліково-аналітичної ідентифікації, класифікації, розкриття та контролю операцій із цими активами в корпоративних системах [14].

Специфіка операцій із віртуальними активами – зокрема децентралізовані перекази «від людини до людини», використання смарт-контрактів, некастодіальних гаманців та можливість швидкої передачі вартості між різними країнами – створює додаткові вимоги до контролю за відмиванням коштів і фінансуванням тероризму. Це означає, що аграрним підприємствам, які працюють із віртуальними активами (наприклад, здійснюють токенизацію продукції чи майна), потрібно забезпечити ідентифікацію своїх контрагентів, відстеження руху активів і виконання міжнародних вимог, зокрема «правила передачі інформації».

Згідно з оновленими рекомендаціями FATF (2021), країни та учасники ринку мають застосовувати технологічно нейтральний, ризик-орієнтований підхід: реєстрація або ліцензування постачальників послуг із віртуальними активами, встановлення правил для стейблкоїнів, інструменти контролю для P2P-транзакцій та обмін даними між регуляторами. Для сільськогосподарських підприємств це означає, що система бухгалтерського та аналітичного обліку повинна включати: фіксацію джерел походження віртуаль-

них активів; дані про маршрути здійснених транзакцій; оцінку ризиковості контрагентів; коректне розкриття всієї інформації у фінансовій звітності. Такий підхід дозволяє аграрним підприємствам безпечно та прозоро використовувати віртуальні активи, дотримуючись міжнародних нормативних вимог.

Глобальна податкова прозорість вимагає системного збору та обміну інформацією про транзакції з віртуальними активами. Включення віртуальних активів до периметра міжнародної звітності підвищує значення обліково-аналітичних систем як джерела коректних, зіставних та трасованих даних для податкових органів; відсутність таких можливостей створює суттєві ризики санкцій та репутаційних втрат. Для сільськогосподарських підприємств це означає, що будь-які операції з криптовалютами або токенизованими активами мають коректно фіксуватися в обліково-аналітичних системах. Відсутність подібних систем створює серйозні ризики для бізнесу, особливо при міжнародних розрахунках чи співпраці з іноземними партнерами.

Разом з тим, на сьогодні банки мають чіткі правила щодо роботи з віртуальними активами за Базельським стандартом (SCO60, 2022; оновлення 2024). Стандарт встановлює категоризацію активів: група 1 – токенизовані традиційні активи та стабільні стейблкоїни; група 2 – непідтверджені криптоактиви. Кожна група має свої вимоги щодо капіталу, лімітів і звітності [8]. Для агропідприємств це означає, що система обліку повинна правильно класифікувати віртуальні активи, які використовують підприємство; фіксувати їхню вартість і ризики в обліку; готувати інформацію для банків і податкових органів у зрозумілій формі. Таким чином, віртуальні активи стають офіційно визаним класом активів, що допомагає безпечно використовувати криптовалюту або токени у фінансових операціях і уникати помилок у звітності.

Разом з тим, на рівні IFRS підходи до класифікації та оцінки віртуальних зберігають принципо-орієнтований характер: криптовалюти – переважно нематеріальні активи (IAS 38), запаси (IAS 2) для торгових моделей, окремі контракти можуть набувати ознак деривативів або фінансових активів; відсутність спеціального стандарту компенсується застосуванням моделі справедливої вартості (за активного ринку) [1]. Це означає, що бухгалтерія і фінансове управління підприємства повинні враховувати ринкові ціни криптовалют, ризики контрагентів і коливання вартості активів. Такий підхід допомагає агропідприємствам правильно вести облік, оцінювати ризики і готувати прозору фінансову звітність.

Враховуючи те, що віртуальні активи є специфічним видом активів, яким притаманні унікальні, відмінні від усіх інших активів підприємства властивості й характеристики, доречним є визнавати

їх як запаси або нематеріальні активи залежно від цільового використання. Якщо віртуальні активи утримуються для продажу у звичайній діяльності (наприклад, агропідприємство продає токенизовані сертифікати продукції), їх доцільно визнавати запасами за IAS 2 та оцінювати за нижчою з двох величин – собівартість або чиста вартість реалізації. Інші види віртуальних активів, які підприємство утримує для довгострокового використання, слід класифікувати як нематеріальні активи (IAS 38), первісно відображаючи за собівартістю. Подальша оцінка може здійснюватися за собівартістю з тестуванням на знецінення або за моделлю переоцінки, якщо існує активний ринок і можливо визначити справедливу вартість. Для активів з невизначеним строком використання щорічно проводиться тестування на знецінення.

Аграрні підприємства повинні забезпечувати прозоре розкриття інформації у фінансовій звітності. Це включає методи оцінки активів, ризики, пов'язані з коливанням їх вартості та правовими аспектами, а також інформацію про рух і джерела активів. Такий підхід дозволяє підтримувати довіру з боку партнерів, банків і податкових органів.

Особливу увагу слід приділяти галузевій специфіці АПК, оскільки віртуальні активи можуть бути пов'язані з продукцією, земельними активами або інвестиційними фондами. Облікові політики повинні включати формалізовану інвентаризацію токенів, визначення їхніх економічних прав і призначення, а також інтеграцію ринкових і блокчейн-даних у системи оцінки та управління ризиками. Це дозволяє правильно класифікувати активи, оцінювати потенційні ризики, забезпечувати прозорість обліку і робити фінансові рішення більш обґрунтованими та безпечними для підприємства.

Таким чином, сукупність розглянутих вище факторів об'єктивно формують віртуальні активи як об'єкт обліково-аналітичного забезпечення системи управління. Щоб ефективно працювати з різними видами віртуальних активів, підприємству потрібно впорядкувати політики класифікації, чітко визначити, які токени належать компанії і які економічні права вони надають. Необхідно інтегрувати ринкові та блокчейн-дані в системи оцінки вартості та управління ризиками, а також забезпечити дотримання вимог комплаєнсу, включно з перевіркою контрагентів, правилами AML/CFT та

податковими процедурами, зокрема CARF. Фінансова звітність має бути прозорою та відповідати міжнародним стандартам IFRS, а також останнім нормам MiCA та Базеля. Постійне відстеження змін у законодавстві України та міжнародних регуляцій дозволяє своєчасно адаптувати облік і внутрішні управлінські показники. Такий комплексний підхід допомагає агропідприємствам мінімізувати інформаційні прогалини, приймати обґрунтовані рішення з урахуванням коливань вартості активів і правових ризиків, а також підвищує стабільність і надійність бізнес-моделі у цифровій фінансовій екосистемі.

Висновки. У межах дослідження було науково обґрунтовано теоретико-методичні засади визнання віртуальних активів як об'єкта обліку в системі управління сільськогосподарських підприємств. Встановлено, що Для сільськогосподарських підприємств віртуальні активи слід розглядати як об'єкт обліку залежно від їхнього економічного призначення: активи, утримувані для продажу, відносяться до запасів та оцінюються за нижчою з двох величин – собівартість або чиста вартість реалізації, тоді як довгострокові віртуальні активи визнаються нематеріальними активами і оцінюються за собівартістю з тестуванням на знецінення або за моделлю переоцінки за наявності активного ринку. Практично важливим є забезпечення прозорого розкриття інформації у фінансовій звітності, що включає методи оцінки, ризики, пов'язані з волатильністю та правовими аспектами, а також дані про рух і джерела активів. Врахування міжнародних стандартів IFRS дозволяє формалізувати облік віртуальних активів в Україні, навіть за відсутності окремого спеціального стандарту, а вимоги українського законодавства та податкових процедур забезпечують легітимність і прозорість операцій. Такий комплексний підхід дозволяє агропідприємствам мінімізувати інформаційні та правові ризики, підвищити точність фінансової звітності, забезпечити ефективне управління активами та прийняття обґрунтованих економічних рішень. Таким чином, віртуальні активи стають не лише цифровим ресурсом, а й цінним елементом управлінської та облікової системи АПК, що потребує системного підходу та інтеграції у внутрішні процеси підприємства.

Список використаних джерел:

1. *Annual Crypto Industry Report 2024*. URL: <https://www.coingecko.com/research/publications/2024-annual-crypto-report> (дата звернення: 10.08.2025).
2. Luo M., Yu, S. Financial reporting for cryptocurrency. *Review of Accounting Studies*, 2024, № 29, pp/ 1707–1740. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11142-022-09741-w>
3. Chinazzo C., Jeleskovic V. Forecasting Bitcoin volatility: A comparative analysis of volatility approaches. *Journal of Risk and Financial Management*, 2023, № 16(5). DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm16050245>
4. Dechert LLP *AML/CFT and virtual assets: Regulatory developments and risk management*. URL: <https://www.dechert.com/knowledge/onpoint/2021/12/fatf-updates-guidance-for-a-risk-based-approach-to-virtual-asset.html> (дата звернення: 10.08.2025).

5. Lennart A. A place next to Satoshi: foundations of blockchain and cryptocurrency research in business and economics. *Scientometrics*. 2020. Vol. 124. P. 1305–1333. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03492-8>
6. European Parliament & Council of the European Union. 2023. Regulation (EU) 2023/1114 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) № 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. *Official Journal of the European Union*, L 150, 40–205. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng> (дата звернення: 10.08.2025).
7. Deran A., Beller Dikmen B., Özçelik M. Blok zinciri teknolojisinin ödeme sistemleri, muhasebe bilgi sistemi ve denetim sürecine etkisi; kripto varlıkların finansal tablolarda raporlanması. *Erciyes Akademi*, 2021, № 35(3), 1215–1245. DOI: <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.957594>
8. Chou JH, Agrawal P, Birt J Accounting for crypto-assets: stakeholders' perceptions". *Studies in Economics and Finance*, 2022, Vol. 39 №3 pp. 471–489, DOI: <https://doi.org/10.1108/SEF-10-2021-0469>
9. IFRS Interpretations Committee. (2019). Holdings of cryptocurrencies (June 2019). *IFRS Foundation*. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>
10. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2022). Crypto-Asset Reporting Framework (CARF). URL: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crystoc-asset-reporting.htm>. (дата звернення: 10.08.2025).
11. Правдюк Н. Л., Правдюк М. В. Криптовалюта як об'єкт бухгалтерського обліку: проблеми визнання. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 2. С. 29–44. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-2-2> (дата звернення: 10.09.2025).
12. Дмитренко Т. Визначення сутності віртуальних активів як чинник формування методологічних підходів до оподаткування їх обороту. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*, № IV (96), 2024. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.08>
13. Озеран А.В., Коршикова Р.С. Визнання криптовалюти у фінансовій звітності: актив чи витрати. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Випуск 33. Частина 1. С. 130–135. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-23>
14. MiCA: новий регламент ЄС для криптоактивів і що він означає для українських компаній. (2025, 7 листопада). URL: <https://ain.ua/2025/11/07/mica-novii-reglament-jes-dlia-kriptoaktiviv-i-sho-vin-oznachaje-dlia-ukrayinskix-kompanii>
15. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 10.09.2025).

References:

1. Annual Crypto Industry Report 2024 (2024). Available at: <https://www.coingecko.com/research/publications/2024-annual-crypto-report>
2. Luo M, Yu S (2024) Financial reporting for cryptocurrency. *Review of Accounting Studies*, no. 29, pp. 1707–1740. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11142-022-09741-w>
3. Chinazzo C, Jeleskovic V (2023) Forecasting Bitcoin volatility: A comparative analysis of volatility approaches. *Journal of Risk and Financial Management*, no. 16(5), p. 245. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm16050245>
4. Dechert LLP (2021) AML/CFT and virtual assets: Regulatory developments and risk management. Available at: <https://www.dechert.com/knowledge/onpoint/2021/12/fatf-updates-guidance-for-a-risk-based-approach-to-virtual-asset.html>
5. Lennart A (2020) A place next to Satoshi: foundations of blockchain and cryptocurrency research in business and economics. *Scientometrics*, vol. 124, pp. 1305–1333. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03492-8>
6. European Parliament & Council of the European Union (2023) Regulation (EU) 2023/1114 on markets in crypto-assets. *Official Journal of the European Union*, L 150, pp. 40–205. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng>
7. Deran A, Beller Dikmen B, Özçelik M (2021) Blok zinciri teknolojisinin ödeme sistemleri, muhasebe bilgi sistemi ve denetim sürecine etkisi; kripto varlıkların finansal tablolarda raporlanması. *Erciyes Akademi*, no. 35(3), pp. 1215–1245. DOI: <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.957594>
8. Chou JH, Agrawal P, Birt J (2022) Accounting for crypto-assets: stakeholders' perceptions. *Studies in Economics and Finance*, vol. 39, no. 3, pp. 471–489. DOI: <https://doi.org/10.1108/SEF-10-2021-0469>
9. IFRS Interpretations Committee (2019). Holdings of cryptocurrencies (June 2019). IFRS Foundation. Available at: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/agenda-decisions/2019/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf>
10. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2022). Crypto-Asset Reporting Framework (CARF). Available at: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crystoc-asset-reporting.htm>
11. Pravdiuk N. L., Pravdiuk M. V. (2023) Kryptovaliuta yak ob'iekt bukhgalterskoho obliku: problemy vyznannia [Cryptocurrency as an object of accounting: problems of recognition]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, no. 2, pp. 29–44. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-2-2> (in Ukrainian)
12. Dmytrenko T (2024) Vyznachennia sutnosti virtualnykh aktyviv yak chynnyk formuvannia metodolohichnykh pidkhodiv do opodatkuвання yikh oborotu [Defining the essence of virtual assets as a factor in forming methodological approaches to their taxation]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu*, no. IV(96). DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.08>

13. Ozeran A. V., Korshykova R. S. (2020) Vyznannia kryptovaliuty u finansovii zvitnosti: aktiv chy vytraty [Recognition of cryptocurrency in financial statements: asset or expense]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, issue 33, part 1, pp. 130–135. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-23> (in Ukrainian)

14. MiCA: novyi rehlement YeS dlia kryptoaktiviv i shcho vin oznachaie dlia ukraïnskykh kompanii [MiCA: New EU regulation for crypto-assets and what it means for Ukrainian companies]. (2025, November 7). Available at: <https://ain.ua/2025/11/07/mica-novii-reglament-jes-dlia-kriptoaktiviv-i-sho-vin-oznachaje-dlia-ukrayinskix-kompanii> (in Ukrainian)

15. Pro virtualni aktyvy: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2074-IX [On virtual assets: Law of Ukraine dated February 17, 2022 No. 2074-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 12.12.2025